

Vážený pan

Ing. Jiří Pelák, Ph.D.

ředitel odboru 28 Účetnictví, oceňování a související odborné profese

Ministerstvo financí ČR

V Praze 10. listopadu 2023

Vážený pane řediteli,

děkujeme za zaslání vypořádání našich připomínek k návrhu textu nového zákona o účetnictví z prosince 2022.

Ze zasláního přehledu o vypořádání našich připomínek a dalších informací, které jsme získali v průběhu letošního roku vyplývá, že MF neakceptovalo naši připomínku k navrhovanému navýšení limitů pro povinný audit. Dále ze dvou navrhovaných variant se MF přiklání k variantě navázání limitu povinného auditu na kritéria pro střední účetní jednotky. Tento návrh považujeme z hlediska veřejného zájmu za nebezpečný zejména proto, že se jedná o násobné zvýšení parametrů, které bude ještě akcelerováno změnou metodiky počítání obratu a zvýšením kritérií pro střední účetní jednotky o 25 % novelou směrnice EU o ročních účetních závěrkách, což nebylo v době tvorby a připomínkování textu nového zákona o účetnictví známo. Upozorňujeme, že podle analýzy katedry finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze (viz zaslání připomínkový dopis KFÚA VŠE z prosince 2022) je zvažovaná úprava limitů ve Variantě I (navázání limitů pro audit na definici střední účetní jednotky) ekvivalentní 250% nárůstu hodnot limitů, přičemž tehdejší výpočet byl navíc bez vlivu novely EU směrnice, která valorizuje limity pro kategorizaci účetních jednotek.

Takovou aktualizaci limitů nelze považovat za pouhé zohlednění ekonomického vývoje (promítnutí vlivu inflace). Zdůrazňujeme, že audit účetní závěrky není administrativní povinností účetní jednotky ve vztahu ke státu (jak je někdy prezentováno), nýbrž trojstranný vztah mezi účetní jednotkou, auditorem a uživateli účetních informací, který je prováděn ve veřejném zájmu. Zásadní parametrická úprava podmínek pro povinný audit, která vyplývá z návrhu zákona, má tedy širší společenské dopady a měla by zohledňovat nejen náklady na straně podniků, nýbrž i dopad na přínosy a náklady pro uživatele, mezi které patří i stát.

Návrh na zvýšení limitů pro povinný audit nebyl nikdy v průběhu pěti let práce poradní skupiny MF pro přípravu nového zákona o účetnictví projednáván a není ani uveden ve věcném záměru nového zákona o účetnictví schváleném vládou.

Vzhledem k tomu, že navrhované zvýšení limitů pro povinný audit nedoprovodilo MF žádnou kvantifikaci dopadů, vyžádali jsme si od GŘ aktuální statistiku počtu malých účetních jednotek podléhajících v současnosti povinnému auditu, a to za stávající hranice pro zařazení mezi malé

a střední účetní jednotky. Z údajů, které jsme od GFR obdrželi (viz příloha tohoto dopisu) vyplývá, že by aktuálně přestalo být auditováno 8,5 tis. účetních jednotek a lze odhadnout, že v případě navýšení hranice pro střední účetní jednotky v důsledku implementace novely evropské směrnice o 25 %, by se výpadek auditu týkal až 10 tis. účetních jednotek. Domníváme se, že absence jakékoliv kontroly u takového počtu účetních jednotek nemůže být kapacitně nahrazena kontrolou finančních úřadů a bude mít významně negativní dopad na výběr daní v ČR. Připomínáme expertní odhad KFÚA VŠE v připomínkovém dopisu z prosince 2022, který dospěl ke srovnatelným závěrům počtu dotčených podniků na základě veřejně dostupných dat a podle zmiňovaného odhadu by se souhrnný obrat malých účetních jednotek, které by nově nepodléhaly auditu, pohyboval v rozmezí 2-3 bilionů Kč. Jsme přesvědčeni, že ta taková změna je v konečném důsledku v rozporu se snahou vlády o konsolidaci veřejných financí.

Výpadek jakékoliv externí kontroly u uvedeného počtu účetních jednotek může být však ještě větší, protože v navrhovaném znění nového zákona o účetnictví jsou sankce za neprovedení povinného auditu stanoveny v nižší částce, než jsou náklady na splnění této povinnosti, což může, dle našeho názoru, negativně ovlivnit motivaci účetních jednotek tuto zákonnou povinnost plnit. V takovém případě dojde k výpadku auditu u ještě většího počtu účetních jednotek, než je uvedeno výše.

V následujících bodech uvádíme další důvody, proč s tak razantním navýšením limitů a vypořádáním naší připomínky nesouhlasíme, a upozorňujeme na to, jaká rizika z daného návrhu vyplývají a jaké negativní důsledky by takové navýšení limitů přineslo:

1. Námitky některých podnikatelů proti tomu, že musí platit povinný audit, by mohly být na první pohled pochopitelné, ale platí pro jakákoliv regulační pravidla, která jsou vytvářena ve veřejném zájmu, ale hrazena podnikatelskými subjekty. Úkolem zákona o účetnictví je hájit veřejný zájem, který je v konečném (a dlouhodobém) důsledku ve prospěch i těch, kteří nyní (krátkodobě) usilují o zvýšení limitů povinného auditu, a to by měl brát stát v úvahu při tvorbě nové regulace.
2. Obzvláště riskantní je zvýšení limitů pro audit v souvislosti s tak zásadní reformou účetnictví, kterou nový zákon o účetnictví a související novely dalších právních předpisů představují a při které mohou auditoři hrát pozitivní roli jak pro auditované účetní jednotky, tak i pro uživatele informací z auditovaných účetních závěrek.
3. K úspoře nákladů podnikatelů v řadě případů fakticky nedojde, protože audit budou stejně vyžadovat banky kvůli financování, mateřské společnosti kvůli konsolidaci, poskytovatelé dotací, dodavatelé kvůli ESG apod.
4. Z celospolečenského hlediska bude mít taková změna spíše negativní důsledek snížením transparentnosti podnikatelského prostředí (zhoršení zveřejňování závěrek a jejich kvality), zhoršením výběru daní (agresivnější daňová optimalizace), horší ochranou

investorů, horším přístupem k financování a reputačním rizikem ČR v mezinárodním srovnání.

5. Pokud dojde k úspoře nákladů neprovedením auditu na straně předkladatele účetní závěrky, dojde ke zvýšení administrativní zátěže na straně uživatelů účetní závěrky, kterými nejsou jen jiní podnikatelé, věřitelé, banky apod., ale také stát při výběru daní a poplatků.
6. Dále považujeme za nezbytné upozornit, že auditor v dnešní době neprovádí jen pouhé ověření účetní závěrky, ale ověřuje také další oblasti jako jsou praní špinavých peněz (AML), insolvenční, udržitelnost (ESG) a další nefinanční informace, což nám ukládají evropské právní předpisy.
7. Ke skrytému „zvýšení“ limitů dochází v průběhu let změnami výpočtů hodnot aktiv (z brutto na netto) a obratu (jen výnosy z prodeje zboží, výrobků a služeb) a metodikou účtování nákladů a výnosů (kompenzace rezerv a opravných položek a nedokončené výroby a aktivace).
8. Některé evropské státy naopak limity pro povinný audit snižují Dánsko (snížení na 10 mil. Kč obratu a současně vyjmenovává obory, ve kterých je audit povinný vždy bez ohledu na limity), Itálie, Švédsko (kde je nově limit obratu pro povinný audit pouze 7,5 milionu Kč, aktiva 3,75 milionu Kč a 3 zaměstnanci).

Vážený pane řediteli, byli bychom rádi, kdybyste námi uvedené argumenty ještě jednou zvážil, a rádi bychom s Vámi tuto připomínku znovu projednali.

S pozdravem

doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D.

prezident Komory auditorů ČR

Příloha:

1 x statistika počtu auditovaných malých účetních jednotek

Na vědomí:

- ministr financí Ing. Zbyněk Stanjura
- generální ředitelka GFŘ Mgr. Simona Hornochová
- vrchní ředitel pro daně a cla JUDr. Ing. Stanislav Kouba, Ph.D.

Oblast DAP k DPPO

DAP k DPPO obsahuje přímo řádek č. 07 *Kategorie účetní jednotky* a řádek č. 10 *Zákonná povinnost ověření účetní závěrky auditorem*, podle kterých jsme schopni poskytnout požadované informace pro prvních 5 bodů žádosti. Dle pokynů k vyplnění DAP k DPPO není údaj povinný pro daňové subjekty, které vedou jednoduché účetnictví. V praxi je částečně opomíjen i poplatníky DPPO, kteří jsou daňovými nerezidenty. Pro případy, kdy daňový subjekt DAP k DPPO nepodá a daň je stanovena z moci úřední, nebo DAP k DPPO sice podá, ale ř. 07 neuvede, správce daně nemusí vždy tuto položku doplnit (např. pro nedostatek relevantních informací). Údaje zasíláme v níže uvedené tabulce:

Počet daňových subjektů dle ř. 07 DAP k DPPO za zdaňovací období 2020 a 2021

Zdaňovací období	Počet mikro účetních jednotek	Počet malých účetních jednotek	Z toho počet malých účetních jednotek s povinností auditu	Počet středních účetních jednotek	Počet velkých účetních jednotek
2020	411 777	70 368	8 427	6 912	8 236
2021	409 112	68 763	8 448	6 950	8 179

Údaje z vyměřených DAP k DPPO z databázi jednotlivých FÚ aktuální k 22.10.2022

Informaci o skupinách účetních jednotek dle § 1c zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoÚ), a jejich vztahu ke konsolidované účetní závěrce dle § 22 a následující ZoÚ nelze z DAP k DPPO zjistit. Bohužel ani podmínky pro podrobení se sestavení konsolidované ÚZ nejsou zjistitelné z DAP k DPPO a příložených výkazů ve strukturované podobě. Indicie by mohly být dostupné v textu dokumentu „příloha k účetní závěrce“, nebo ve výroční zprávě, nicméně v těchto případech se nejedná o strukturované a strojově čitelné údaje a výroční zpráva není ani povinnou součástí DAP k DPPO. Z těchto důvodů nejsme schopni poslední 3 body žádosti, týkající se konsolidačních skupin, poskytnout.

Oblast DAP k DPFO

DAP k DPFO bohužel neobsahuje přímo řádek, který by specifikoval velikost účetní jednotky. Kategorizace by tedy musela být provedena dle § 1b ZoÚ. Hodnotu ročního úhrnu čistého obrátu máme k dispozici přímo v DAP k DPFO, hodnotu aktiv jsme schopni „dopárovat“ z rozvahy, ale průměrný počet zaměstnanců bychom museli dohledávat v hlášení resp. vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Případná kategorie ÚJ odvozená od dat za dané zdaňovací období by nemusela odpovídat kategorii ÚJ tak, jak ji stanovuje ZoÚ, ten předpokládá, že kategorie ÚJ se změní až v případě, že daňový subjekt přesáhne nebo přestane dosahovat 2 hodnot pro danou kategorii, a to ve dvou po sobě následujících letech. Kategorizace ÚJ v případě DAP k DPFO je tedy pro nás značně složitá a byla by spíše „kvalifikovaným odhadem“. Pokud byste o tato data stáli, poprosíme Vás o podání žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, kdy předpokládáme, že by byla žádost z důvodu náročnosti adekvátně zpoplatněna. Pro oblast konsolidačních skupin platí to, co jsme uvedli výše v oblasti DAP k DPPO, a ani pro oblast DAP k DPFO nejsme schopni poslední 3 body žádosti poskytnout.